

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ДОКТРИНАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОГО ПРАВА»

(варіативна)

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий) рівень
Ступінь вищої освіти – доктор філософії
Галузь знань – 08 «Право»
Спеціальність – 081 «Право»

*Затверджена на засіданні кафедри фінансового права
(протокол № 9 від 27 серпня 2020 року.)*

Харків
2020

Програма навчальної дисципліни «Доктринальні проблеми фінансового права» за вибором аспірантів (спеціальність 081 «Право») / М. П. Кучерявенко, О. О. Дмитрик, П. М. Дуравкін. Х. : Нац. юрид. університет імені Ярослава Мудрого, 2020. 20 с.

У к л а д а ч і : М. П. Кучерявенко;
О. О. Дмитрик;
П. М. Дуравкін.

Затверджено на засіданні кафедри фінансового права
протокол № 9 від 27 серпня 2020 року.)

Завідувач кафедри фінансового права

проф. М.П. Кучерявенко

ЗМІСТ

Вступ.....		4
1.	Предметні компетентності, сформовані в результаті засвоєння навчальної дисципліни	6
2.	Зміст програми навчальної дисципліни	9
3.	Опис дисципліни	15
4.	Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни	16
	Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять	16
	Самостійна робота аспіранта	16
	Освітні технології та методи навчання	16
	Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни	17
	Матеріальне-технічне забезпечення навчальної дисципліни	17
5.	Інформаційне забезпечення самостійної роботи аспірантів	

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Доктринальні проблеми фінансового права» є фундаментальною, методологічною дисципліною, яка має галузевий характер та охоплює узагальнені проблеми теорії і практики правового регулювання фінансових відносин на сучасному етапі державотворення. Відповідна дисципліна призначена для аспірантів (здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії). Ціллю навчальної дисципліни є формування у аспірантів системи знань щодо сучасної доктрини фінансового права в умовах її активного розвитку та надзвичайної динаміки фінансового законодавства. Дана дисципліна покликана сформувати навички аналізу норм фінансового права, особливостей їх тлумачення і застосування для урегулювання конкретного юридичного питання в сфері правового регулювання діяльності з мобілізації, розподілу і використання коштів публічних фондів.

Навчальна дисципліна передбачає поглиблене вивчення:

- наукових праць вчених, фокусом яких є актуальні проблеми фінансового права, особливостей формування, розподілу, використання публічних фондів коштів, здійснення контролю щодо цього, форм та порядку притягнення до відповідальності за порушення фінансового законодавства;
- нормативно-правових актів, присвячених регулюванню обігу публічних фінансів;
- правозастосовної практики, а саме – практики валютного регулювання та валютного нагляду, банківського регулювання та банківського нагляду, грошово-кредитної політики, контролю за дотриманням бюджетного законодавства, адміністрування податків і зборів;
- світових моделей нормативно-правового регулювання централізованих та децентралізованих публічних фондів коштів, що притаманні англо-американській та континентальній правовій традиції.

Результатом вивчення навчальної дисципліни має бути набуття наступних компетентностей:

- **знання** доктринальні концепції щодо трактування місця фінансового права в системі права; проблематику фінансового законодавства; характеристику фінансових правовідносин; особливості юридичних фактів, що знаходяться в основі виникнення, зміни і припинення фінансових правовідносин; основні принципи, зміст і напрями публічної фінансової діяльності; особливості правового регулювання відносин в окремих напрямках публічної фінансової діяльності;
- **уміння** використовувати отримані знання в практичній діяльності; вільно орієнтуватися в системі нормативно-правових актів, якими регламентуються відносини у сфері публічної фінансової діяльності; аналізувати та коментувати відповідні нормативні положення; прогнозувати напрямки здійснення реформ у зазначеній сфері; виявляти дефекти чинного законодавства та пропонувати науково обґрунтовані гіпотези шляхів їх подолання; користуватися сучасною науковою та спеціальною літературою,

іншими інформаційними джерелами.

1. ПРЕДМЕТНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, СФОРМОВАНІ В РЕЗУЛЬТАТІ ОСВОЄННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПК–1. Здатність до розуміння системоутворюючих категорій фінансового права як галузі права, як науки, як навчальної дисципліни.

ПК–2. Розуміння юридичної та економічної сутності публічних фінансів, їх принципів та порядку мобілізації, розподілу, використання, а також здійснення щодо них контролю.

ПК–3. Знання основних історичних етапів виникнення та розвитку фінансового права як галузі права.

ПК–4. Знання основних історичних етапів виникнення та розвитку науки фінансового права.

ПК–5. Знання концептуальних підходів провідних вітчизняних та зарубіжних науковців з питань фінансового права.

ПК–6. Уміння орієнтуватися в проблемах науки фінансового права та в її основних наукових школах.

ПК–7. Знання та розуміння сучасних доктрин фінансового права, уміння здійснювати їх порівняльний аналіз та виокремлювати сучасні та прогресивні положення.

ПК–8. Знання та розуміння наукової правничої термінології науки фінансового права.

ПК–9. Здатність формулювати наукову проблему, робочі гіпотези досліджуваної проблеми, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових знань у галузі фінансового права.

ПК–10. Знання особливостей інновацій у науці фінансового права, перспектив та напрямів подальшого розвитку наукових досліджень у цій сфері.

ПК–11. Здатність до виявлення тенденцій щодо розвитку механізму нормативно-правового регулювання суспільних відносин у сфері публічних фінансів в межах власної теми дослідження та прогнозування його подальшого розвитку.

ПК–12. Знання засад і принципів фінансового права як галузі права, зміст його системних елементів (підгалузей, складних інститутів, інститутів).

ПК–13. Вміння визначати правову природу галузі фінансового права та її місця у юридичному механізмі регулювання обігу публічних фінансів.

ПК–14. Здатність виявляти науково-практичні проблеми фінансового права, розуміти основні доктринальні та практичні підходи до їх вирішення.

ПК–15. Розуміння практико-орієнтованих цілей, тактики та стратегії сучасного фінансового права як галузі права, як науки, як навчальної дисципліни.

ПК–16. Здатність до написання власного наукового дослідження з питань публічної фінансової діяльності та обігу публічних фінансів.

ПК–17. Уміння сформулювати власну мету наукового дослідження, обґрунтувати власні юридичні висновки, пропозиції та рекомендації.

ПК–18. Вміння виявляти й використовувати різноманітні джерела інформації при здійсненні наукових досліджень нормативно-правового регулювання обігу публічних фінансів.

ПК–19. Уміння застосовувати наукові принципи юридичного менеджменту щодо організації власного наукового дослідження.

ПК–20. Здатність застосовувати загальнонаукові та спеціальні юридичні методи дослідження.

ПК–21. Вміння вести наукову дискусію, доводити власну позицію під час діалогів, переговорів, публічних виступів.

ПК–22. Здатність тлумачити та застосовувати норми фінансового права та акти фінансового законодавства у процесі роботи за юридичною спеціальністю, під час викладання фінансово-правових дисциплін, а також підготовки наукових досліджень.

ПК–23. Розуміння впливу доктрини фінансового права (науково-практичних коментарів до нормативно-правових актів) на практику правозастосування.

ПК–24. Здатність до побудови правових моделей та перевірки їх раціональності з урахуванням потреб розвитку наукових знань та практичної діяльності у сфері публічних фінансів.

У результаті освоєння навчальної дисципліни аспірант повинен демонструвати наступні результати навчання:

РНС НД – 1.1. Демонструвати знання і розуміння системоутворюючих категорій фінансового права як галузі права, як науки, як навчальної дисципліни.

РНС НД – 1.2. Критично та системно аналізувати юридичну та економічну сутність публічних фінансів, їх принципів та порядку мобілізації, розподілу, використання, а також здійснення щодо них контролю.

РНС НД – 1.3. Знати основні історичні етапи виникнення та розвитку фінансового права як галузі права.

РНС НД – 1.4. Знати основні історичні етапи виникнення та розвитку науки фінансового права.

РНС НД – 1.5. Знати концептуальні підходи провідних вітчизняних та зарубіжних науковців з питань фінансового права.

РНС НД – 1.6. Володіти навичками орієнтування в проблемах науки фінансового права та в її основних наукових школах.

РНС НД – 1.7. Критично оцінювати сучасні доктрини фінансового права, уміти здійснювати їх порівняльний аналіз та виокремлювати сучасні та прогресивні положення.

РНС НД – 1.8. Знати та розуміти наукову правничу термінологію науки фінансового права.

РНС НД – 1.9. Вміти формулювати наукову проблему, робочі гіпотези досліджуваної проблеми, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових знань у галузі фінансового права.

РНС НД – 1.10. Знати особливості інновацій у науці фінансового права, перспектив та напрямів подальшого розвитку наукових досліджень у цій сфері.

РНС НД – 1.11. Володіти навичками до виявлення тенденцій щодо розвитку механізму нормативно-правового регулювання суспільних відносин у сфері публічних фінансів в межах власної теми дослідження та прогнозування його подальшого розвитку.

РНС НД – 1.12. Демонструвати знання засад і принципів фінансового права як галузі права, зміст його системних елементів (підгалузей, складних інститутів, інститутів).

РНС НД – 1.13. Виявляти правову природу галузі фінансового права та її місця у юридичному механізмі регулювання обігу публічних фінансів.

РНС НД – 1.14. Демонструвати здатність до виявлення науково-практичних проблем фінансового права, розуміння основних доктринальних та практичних підходів до їх вирішення.

РНС НД – 1.15. Розуміти практико-орієнтовані цілі, тактику та стратегію сучасного фінансового права як галузі права, як науки, як навчальної дисципліни.

РНС НД – 1.16. Демонструвати здатність до написання власного наукового дослідження з питань публічної фінансової діяльності та обігу публічних фінансів.

РНС НД – 1.17. Володіти навичками до формулювання власної мети наукового дослідження, обґрунтування власних юридичних висновків, пропозицій та рекомендацій.

РНС НД – 1.18. Демонструвати здатність виявляти й використовувати різноманітні джерела інформації при здійсненні наукових досліджень нормативно-правового регулювання обігу публічних фінансів.

РНС НД – 1.19. Фахово використовувати наукові принципи юридичного менеджменту щодо організації власного наукового дослідження.

РНС НД – 1.20. Виявляти здатність застосовувати загальнонаукові та спеціальні юридичні методи дослідження.

РНС НД – 1.21. Вміти вести наукову дискусію, доводити власну позицію під час діалогів, переговорів, публічних виступів.

РНС НД – 1.22. Демонструвати здатність до тлумачення та застосовування норм фінансового права та актів фінансового законодавства у процесі роботи за юридичною спеціальністю, під час викладання фінансово-правових дисциплін, а також підготовки наукових досліджень.

РНС НД – 1.23. Розуміти вплив доктрини фінансового права (науково-практичних коментарів до нормативно-правових актів) на практику правозастосування.

РНС НД – 1.24. Вміти будувати правові моделі та перевіряти їх раціональність з урахуванням потреб розвитку наукових знань та практичної діяльності у сфері публічних фінансів.

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Системоутворюючі категорії фінансового права

Фінанси. Фінанси як система економічних відносин. Передумови виникнення фінансів. Зміст, ознаки та функції фінансів. Співвідношення фінансів і грошей. Публічні фінанси. Державні фінанси і фінанси територіальних громад. Публічні грошові фонди. Фінансова система держави.

Гроші. Поняття, суть і функції грошей. Види грошей. Поняття грошового обігу. Грошова система. Елементи грошової системи. Платіжний баланс України.

Валюта і валютні цінності. Поняття валюти та валютних цінностей. Національна та іноземна валюти. Склад валютних цінностей. Класифікація видів валют. Конвертованість валюти. Валютні операції. Класифікація валютних операцій. Порядок переміщення валютних цінностей через митний кордон України. Валютні обмеження.

Публічна фінансова діяльність. Принципи, форми та методи публічної фінансової діяльності. Стадії публічної фінансової діяльності. Мобілізація коштів до публічних фондів. Розподілення коштів фондів держави і територіальних громад. Витрачання коштів публічних фондів. Контроль за рухом коштів публічних фондів. Система державних органів, що здійснюють публічну фінансову діяльність, та їх правовий статус.

Тема 2. Фінансове право в правовій системі України

Роль держави у процесі регулювання фінансових відносин. Фактори, що впливають на процес регулювання фінансів. Вибір способів, методів і типів правового регулювання фінансових відносин. Забезпечення ефективності фінансово-правового регулювання.

Визначення меж правового регулювання фінансових відносин. Предмет фінансового права. Особливості співвідношення публічного і приватного інтересу при регулюванні фінансових відносин. Метод фінансового права.

Система фінансового права як галузі права. Фінансово-правові інститути. Інституційне формування фінансового права: проблеми і перспективи. Підгалузі в системі фінансового права.

Місце фінансового права в системі права. Співвідношення фінансового права із іншими галузями.

Тема 3. Джерела фінансового права

Джерела фінансового права: поняття, ознаки, властивості та зміст. Співвідношення понять «форма фінансового права» і «джерело фінансового права». Детермінованість джерел фінансового права.

Підходи до класифікації джерел фінансового права. Види джерел фінансового права: за сферою походження (внутрішньодержавні та міжнародно-правові); за юридичною значущістю (основні та додаткові); за історичними та функціональними показниками (первинні та вторинні); за способами надання юридичної значущості та їх наслідками (обов'язкові та переконливі).

Система джерел фінансового права. Принципи побудови системи джерел фінансового права. Системні зв'язки джерел фінансового права. Динаміка джерел фінансового права в умовах глобалізації. Конституція у системі джерел фінансового права.

Поняття та ознаки нормативно-правового акту як джерела фінансового права. Нормативно-правовий акт і фінансова політика. Види фінансових нормативно-правових актів. Розмежування предметів регулювання між різними видами нормативно-правових актів. Правила визначення дії фінансових нормативно-правових актів у часі, у просторі і за колом осіб. Основні вимоги. Співвідношення і взаємодія нормативно-правового акту з іншими джерелами фінансового права.

Визначеність фінансово-правового регулювання як вимога верховенства права. Правова визначеність у практиці Європейського суду з прав людини. Якість фінансового нормативно-правового акту як інструмент забезпечення правової визначеності. Доступність фінансового нормативно-правового акту. Конкретність і зрозумілість приписів фінансового нормативно-правового акту.

Система нормативно-правових актів. Фінансове законодавство. Стан та перспективи кодифікації фінансового законодавства в Україні. Система фінансового законодавства і її співвідношення із системою фінансового права.

Судовий прецедент як джерело фінансового права в Україні. Практика Європейського суду з прав людини як джерело фінансового права.

Тема 4. Тлумачення норм фінансового права

Загальна характеристика тлумачення норм фінансового права. Межі й принципи тлумачення норм фінансового права. Способи правотлумачення, їх прийоми та правила. Види тлумачення норм фінансового права.

Особливості тлумачення нормативно-правових актів. Текстовий спосіб, автентичне чи делеговане тлумачення нормативно-правового акту.

Юридична сила інтерпретаційних висновків за результатами тлумачення норм фінансового права. Професійне та доктринальне тлумачення норм фінансового права.

Тема 5. Принципи фінансово-правового регулювання

Принципи у фінансово-правовому регулюванні. Принципи фінансового права. Принципи публічної фінансової діяльності. Доктринальні підходи до систематизації принципів фінансово-правового регулювання.

Загально-правові принципи у фінансовому праві. Загальні фінансово-правові принципи. Інституційні принципи. Система і сутність принципів бюджетної діяльності. Принципи бюджетної системи, бюджетного процесу і міжбюджетних відносин. Принципи податкового права, податкової системи, податкового законодавства.

Тема 6. Бюджетне право в системі фінансового права

Бюджетне право: предмет і метод правового регулювання. Співвідношення матеріального і процесуального при регулюванні бюджетних відносин. Бюджетна система України. Принципи бюджетної системи. Бюджет. Структура бюджету. Доходи і видатки бюджету. Загальний фонд бюджету. Спеціальний фонд бюджету. Державний бюджет. Місцеві бюджети.

Власні надходження бюджетних установ у складі спеціального фонду бюджету. Класифікація власних надходжень бюджетних установ (групи). Напрями використання власних надходжень бюджетних установ. Кошторис бюджетних установ.

Поняття дефіциту та профіциту бюджету. Залишок бюджетних коштів. Оборотний залишок бюджетних коштів. Тимчасові касові розриви. Тимчасово вільні кошти Єдиного казначейського рахунку та валютних рахунків бюджету. Державні і місцеві гарантії. Державний і місцевий борг.

Тема 7. Бюджетний процес в Україні

Бюджетний процес. Стадії бюджетного процесу. Бюджетний період. Бюджетний цикл. Учасники бюджетного процесу. Розпорядники бюджетних коштів: головні розпорядники бюджетних коштів та розпорядники бюджетних коштів нижчого рівня. Бюджетні установи. Відповідальні виконавці бюджетних програм. Одержувачі бюджетних коштів. Бюджетні повноваження. Програмно-цільовий метод в бюджетному процесі. Контроль та аудит у бюджетному процесі.

Міжбюджетні відносини. Мета регулювання міжбюджетних відносин. Види видатків бюджетів. Критерії розмежування видатків між бюджетами. Фінансові нормативи бюджетної забезпеченості. Корируючі коефіцієнти фінансових нормативів бюджетної забезпеченості. Міжбюджетні трансферти. Базова дотація. Реверсна дотація. Додаткові дотації. Субвенції. Порядок та особливості надання міжбюджетних трансфертів.

Тема 8. Податкове право в системі фінансового права

Податкове право: предмет і метод правового регулювання. Співвідношення матеріального і процесуального при регулюванні податкових відносин. Принципи податкового права. Податок, збір,

обов'язковий платіж: проблеми співвідношення. Елементи правового механізму податку.

Доктринальні проблеми функціонування податкової системи України. Загальнодержавні податки та збори: правова природа. Податок на прибуток підприємств. Податок на доходи фізичних осіб. Податок на додану вартість. Акцизний податок. Екологічний податок. Рентна плата. Військовий збір. Місцеві податки та збори: правова природа. Податок на майно. Єдиний податок. Збір за місця для паркування транспортних засобів. Туристичний збір.

Адміністрування податків та зборів. Контролюючі органи та органи стягнення. Податкова звітність. Податкові консультації. Визначення сум податкових та грошових зобов'язань. Податкове повідомлення-рішення. Податкова вимога. Облік платників податків. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів. Податковий контроль.

Трансфертне ціноутворення. Принцип витягнутої руки. Контрольовані операції. Методи встановлення відповідності умов контрольованої операції принципу витягнутої руки. Звітність при трансфертному ціноутворенні. Податковий контроль при трансфертному ціноутворенні. Податкове планування.

Тема 9. Фінансовий контроль в Україні: проблеми правового регулювання і правозастосування

Поняття та мета фінансового контролю. Об'єкти фінансового контролю. Суб'єкти фінансового контролю та їх правовий статус. Форми, способи і методи фінансового контролю: співвідношення понять. Види фінансового контролю та методи його здійснення. Принципи фінансового контролю та проблеми їх правового закріплення. Органи, що здійснюють фінансовий контроль. Органи загальної та спеціальної компетенції. Повноваження та компетенція контролюючих органів.

Проблеми правового регулювання інституційних видів фінансового контролю. Бюджетний контроль. Організаційна основа бюджетного контролю. Форми бюджетного контролю. Податковий контроль. Контролюючі органи та органи стягнення. Зміст податкового контролю. Способи здійснення податкового контролю. Валютний контроль. Способи валютного контролю. Фінансовий контроль у банківській сфері.

Тема 10. Примус у фінансово-правовому регулюванні

Співвідношення переконання і примусу у регулюванні фінансових правовідносин. Державний примус, фінансово-правовий примус, примус при регулюванні фінансових відносин. Ознаки фінансово-правового примусу. Види фінансово-правового примусу. Заходи фінансово-правового примусу, їх класифікація.

Примус та відповідальність у фінансовій сфері. Відповідальність за порушення фінансового законодавства. Фінансова відповідальність. Поняття

фінансового правопорушення, його склад та елементи. Винність як специфічна ознака фінансового правопорушення. Особи, які притягаються до відповідальності за порушення фінансового законодавства. Повноваження органів державної влади та місцевого самоврядування, щодо притягнення до фінансової відповідальності осіб, винних у порушенні фінансового законодавства. Умови притягнення до відповідальності за порушення фінансового законодавства. Звільнення від відповідальності. Строки давності.

Примус у сфері бюджетних відносин. Підстави та особливості застосування бюджетно-правового примусу. Заходи впливу за порушення бюджетного законодавства. Зупинення операцій з бюджетними коштами. Повернення бюджетних коштів до відповідного бюджету. Призупинення бюджетних асигнувань. Зменшення бюджетних асигнувань. Зупинення дії рішення про місцевий бюджет. Безспірне вилучення коштів з місцевих бюджетів. Попередження про неналежне виконання бюджетного законодавства. Місце фінансової відповідальності серед інших видів відповідальності за порушення бюджетного законодавства. Способи протидії здійсненню порушень бюджетного законодавства.

Податково-правовий примус та особливості його застосування. Види примусових заходів у сфері оподаткування. Невиконання (неналежне виконання) податкового обов'язку як підстава застосування заходів примусу у податковому праві. Система заходів податково-правового примусу. Податкова застава. Адміністративний арешт майна платника податків. Стягнення податкового боргу.

Тема 11. Концептуальні проблеми правового регулювання позабюджетних фондів коштів

Поняття та види позабюджетних публічних фондів коштів. Роль держави у регулюванні позабюджетних публічних фондів. Особливості фінансово-правового регулювання позабюджетних публічних фондів коштів. Позабюджетні фонди як органи управління публічними фінансами. Принципи функціонування позабюджетних фондів коштів.

Пенсійний фонд України. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття. Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності. Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб.

4. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Очна та заочна форми навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни
		очна та заочна форма навчання
Кількість кредитів – 7,0	Галузь знань – 08 «Право» Спеціальність – 081 «Право» Рівень освіти – третій (доктор філософії)	Нормативна
Модулів – 3		Рік підготовки: 2020/2021
		3/4 семестр
Загальна кількість годин – 210		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 10		30 год.
		Практичні заняття
		30 год.
	Самостійна робота	
	150 год.	
	Вид контролю: іспит	

5. РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять

Формами організації освітнього процесу під час викладання навчальної дисципліни є: навчальні заняття; самостійна робота аспірантів; практична підготовка аспірантів; контрольні заходи.

Видами навчальних занять під час викладання навчальної дисципліни є: лекції (оглядові, інформаційні, проблемні, лекції-візуалізації, діалогові, лекції-конференції, лекції-консультації, лекції-дискусії); практичні заняття; консультації.

5.2. Самостійна робота аспірантів

Змістом та призначенням самостійної роботи аспірантів є:

- опанування знаннями з навчальної дисципліни;
- засвоєння системоутворюючих категорій фінансового права, розуміння доктринальних підходів до визначення місця фінансового права в правовій системі України;
- усвідомлення тенденцій розвитку юридичної науки та практики правозастосування з питань публічної фінансової діяльності та обігу публічних фінансів.

Форми самостійної роботи аспірантів:

- 1) підготовка до практичних занять;
- 2) самостійне доопрацювання тем лекцій та практичних занять;
- 3) самостійне вивчення додаткової літератури та додаткових питань;
- 4) робота з інформаційними ресурсами (в інформаційних мережах);
- 5) огляд науково-практичної літератури та робота з нею;
- 6) конспектування (рецензування) рекомендованої наукової літератури, тексту лекцій;
- 7) підготовка колекцій документів, матеріалів, складання бібліографічних описів тощо;
- 8) підготовка рефератів та інших видів індивідуальних робіт;
- 9) підготовка есе за вузькоспеціальною проблемною тематикою;
- 10) написання та публікація наукових статей, тез наукових доповідей тощо;
- 11) підготовка тематичних презентацій та виступ з ними;
- 12) підготовка наукової доповіді для виступу на науково-практичній конференції або на засіданні кафедри;
- 13) підготовка до диспутів, судових дебатів, круглих столів, конференцій;
- 14) створення портфоліо навчального курсу та його презентація;
- 15) розробка кейсів;
- 16) складання тематичних кросвордів, розробка схем і таблиць;
- 17) узагальнення правозастосовної та судової практики;
- 18) вирішення тестів;
- 19) підготовка до усної презентації та виступ з нею;
- 20) відпрацювання тем лекцій та практичних занять;
- 21) підготовка до поточного та підсумкового контролю знань.

5.3. Освітні технології та методи навчання

Освітні технології, що застосовуються під час викладання навчальної дисципліни:

- проблемне навчання;
- аудіо-візуальні технології (презентації, демонстрації навчальних фільмів);
- технологія студентоцентристського навчання.

Методи навчання, що використовуються під час викладання навчальної дисципліни:

- традиційні: розповідь-пояснення, вирішення кейсів, тестування, узагальнення, складання процесуальних документів;
- інноваційні: прес-конференція, відео-конференція, дискусія, гра-практикум, ілюстрація, демонстрація.

5.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами освоєння навчальної дисципліни

Оцінювання рівня знань аспірантів здійснюються відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII, «Положення про моніторинг знань студентів у Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого», затвердженого наказом ректора університету від 26.06.2015 р. № 127 на основі результатів поточного контролю (ПК) та підсумкового контролю знань (ПКЗ) із таким розподілом балів:

- за результатами ПК аспірант може отримати від 0 до 40 балів;
- за результатами ПКЗ – від 0 до 60 балів.

Поточний контроль знань аспірантів (види, фонд оціночних засобів, порядок формування оцінок за дисципліною).

Видами поточного контролю знань аспірантів є: колоквіум.

Завданням ПК є перевірка засвоєних знань аспірантом з навчальної дисципліни «Доктринальні проблеми фінансового права».

Об'єктами поточного контролю знань аспірантів є:

а) систематичність, системність та активність роботи на практичних заняттях (відвідування відповідних форм навчального процесу, активність та рівень знань при обговоренні тематичних питань та вирішенні кейсів; участь у конференціях, полілогах, вебінарах, «круглих» столах; інші форми робіт);

б) виконання завдань для самостійного опрацювання (тем, які передбачені начальною програмою для самостійного вивчення; виконання домашніх завдань; доопрацювання матеріалів лекцій; робота в інформаційних мережах; створення портфоліо навчального курсу та його презентація; розробка кейсів; підготовка колекцій документів, матеріалів тощо; підготовка тематичних презентацій; підготовка та публікація наукових статей, тез тощо; узагальнення правозастосовної практики; вирішення тестів).

Протягом курсу з навчальної дисципліни «Доктринальні проблеми фінансового права» для контролю рівня засвоєння знань аспірантів, на розсуд викладача, можуть застосовуватись різні форми контролю: контрольні роботи, проведення колоквіумів, тестування тощо.

Підсумковий контроль знань аспірантів (види, фонд оціночних засобів, шкала оцінювання результатів навчання аспірантів).

Завданням ПКЗ (іспит з навчальної дисципліни «Доктринальні проблеми фінансового права») є перевірка результатів опанування аспірантом програмного матеріалу в цілому, здатності творчого використання отриманих знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Аспірант допускається до складання іспиту за умови: набрання мінімальної кількості балів, отриманої за результатами ПК – 20 балів.

Результати відповіді аспіранта на іспиті оцінюються в діапазоні від 0 до 60 балів.

5.5. Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни

Проведення лекцій-презентацій передбачає необхідність обладнання аудиторії аудіо-візуальними засобами.

6. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ АСПІРАНТІВ

Актуальні питання науки фінансового права: монографія / за ред. М. П. Кучерявенка. Харків: Право, 2010.

Алісов Є. О. Гроші і грошовий обіг: теоретичні засади та стан правового регулювання в Україні: монографія. Харків: Ксилон, 2004. 326 с.

Алісов Є. О. Теоретичні проблеми правового регулювання грошового обігу в Україні: монографія. Харків: Фоліо, 2004. 286 с.

Астіон С. І. Правові засади регулювання міжбюджетних відносин в Україні: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2015.

Бондаренко І. М. Правова регламентація господарської діяльності казенних підприємств: дис... канд. юрид. наук. Харків, 2001. 207 с.

Білінський Д. О. Проблеми кодифікації податкового законодавства України: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2009. 192 с.

Білоус В. В. Організаційно-правові засади реалізації контролю за обігом публічних грошових коштів: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2012. 195 с.

Бюджетна підтримка та податкове стимулювання національної економіки України: монографія / за заг. ред. Л. Л. Тарангул. Ірпінь: Фенікс, 2012. 532 с.

Вакарюк Л. В. Інститути бюджетного права як підгалузі фінансового права: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2009.

Воронова Л. К. Вибрані праці / упоряд.: М. П. Кучерявенко, Д. О. Білінський, О. О. Головашевич, Є. М. Смичок. Харків: Право, 2016. 952 с.

Воронова Л. К. Сутність предмета фінансового права. *Проблеми законності*. 2010. Вип. 111. С. 13–23.

Воронова Л. К. Учитель, Учений... / под ред. Н. П. Кучерявенко. Харків: Право, 2011. 340 с.

Гетманцев Д. О. До питання про предмет і метод фінансового права. *Підприємництво, господарство і право*. 2009. 2. С. 36–38.

Гончаренко О. В. Міжбюджетні відносини на місцевому рівні в Україні: монографія. Київ: Алерта, 2013. 220 с.

Дамірчиєв М. І. Порівняльно-правовий аналіз системи оподаткування України та Республіки Азербайджан: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2010. – 200 с.

Дамірчиєв М. І. Правова природа фінансової діяльності: монографія. Харків: Право, 2014. 256 с.

- Дмитренко Е. С. Юридична відповідальність суб'єктів фінансового права у механізмі правового забезпечення фінансової безпеки України: монографія. Київ: ЮрінкомІнтер, 2009. 592 с.
- Дмитрик О. А. Содержание и классификация финансовых правоотношений: монография. Харьков: Легас, 2004. 160 с.
- Дмитрик О. О. Джерела фінансового права: проблеми та перспективи розвитку: монографія. Харків: Апостроф, 2010. 328 с.
- Дорошенко Д. П. Система фінансового законодавства України: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2014.
- Дуравкін П. М. Забезпечення виконання податкового обов'язку: монографія. Харків: Право, 2013. 192 с.
- Заверуха І. Б. Державний борг України: проблеми правового регулювання: монографія. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2006. 309 с.
- Іванський А. Й. Фінансово-правова відповідальність: теоретичний аналіз: монографія. Одеса: Юридична література, 2008. 504 с.
- Касьяненко А. М. Фінансова відповідальність за порушення бюджетного законодавства: дис. ... канд. юрид. наук. Ірпінь, 2015. 209 с.
- Коваль Д. О. Система заходів процесуального примусу у фінансовому праві: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2011. 205 с.
- Котенко А. М. Договірні відносини у сфері фінансово-правового регулювання: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2012. 198 с.
- Кучерявенко М. П. До питання щодо системності фінансово-правової галузі. *Право України*. 2017. № 5. С. 80–87.
- Кучерявенко М. П. Податкові процедури: правова природа і класифікація: монографія. Київ: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009. 460 с.
- Кучерявенко Н. П. Курс налогового права. В 6-ти т. Т. II. Введение в теорию налогового права. Харків: Легас, 2004. 600 с.
- Лукашев О. А. Правове регулювання грошової системи України: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2002. 200 с.
- Лукашев О. А. Теоретичні проблеми системи фінансового права: монографія. Харків: Право, 2010. 304 с.
- Лакушева Є. В. Публічні та приватні інтереси в податковому праві: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2014.
- Лукашева О. Е. Конституційно-правові засади публічної фінансової діяльності в Україні: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2016. 212 с.
- Макух О. В. Фінансові правовідносини: теорія, сучасний стан і тенденції розвитку: монографія. Харків: Право, 2016. 304 с.
- Мітрофанова Д. К. Правове регулювання виконання Державного бюджету України за доходами: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2012. 212 с.
- Музика-Стефанчук О. А. Міжбюджетні відносини та сучасний федералізм. *Публічне право*. 2011. № 1. С. 54–58.
- Музика-Стефанчук О. А. Органи публічної влади як суб'єкти бюджетних правовідносин: монографія. Хмельницький: Хмельницький ун-т управління та права, 2011. 384 с.

Музика-Стефанчук О. А. Сучасні проблеми тлумачення норм фінансового права України: монографія. Кам'янець-Подільський: Рута, 2014.

Музика-Стефанчук О. А. Фінансово-правова основа місцевого самоврядування в зарубіжних країнах: навч. посіб. Київ: Правова єдність, 2009. 224 с.

Нечай А. А. Актуальні питання фінансового права: правові основи публічних накопичувальних фондів: монографія. Чернівці: Рута, 2004. 376 с.

Нечай А. А. Проблеми правового регулювання публічних фінансів та публічних видатків: монографія. Чернівці: Рута, 2004. 264 с.

Ніщимна С. О. Принципи публічної фінансової діяльності в бюджетній сфері: дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2013. 400 с.

Ніщимна С. О. Принципи публічної фінансової діяльності в Україні: монографія. Чернігів: ЧДІЕУ, 2013. 375 с.

Орлюк О. П. Теоретичні питання банківського права і банківського законодавства: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2003. 100 с.

Перепелиця М. О. Поняття та види суб'єктів фінансового права: монографія. Харків: Право, 2012. 272 с.

Россіхіна Г. В. Застосування фінансово-правових норм: монографія. Харків: Цифрова друкарня № 1, 2013. 400 с.

Савченко Л. А. Проблеми правового закріплення принципів фінансового контролю: монографія. Київ: Центр учб. літ., 2016. 172 с.

Свінціцький Е. М. Організаційно-правові засади взаємодії державних органів при здійсненні фінансового контролю в Україні: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2012.

Семенченко С. А. Правове регулювання виконання місцевих бюджетів за доходами: дис. ... канд. юрид. наук. Ірпінь, 2014.

Семчик О. О. Держава і фінанси: правовий зв'язок: монографія. Київ: Юридична думка, 2010. 204 с.

Тимофєєв О. О. Тлумачення податково-правових норм: дис. ... канд. юрид. наук. Ірпінь, 2010. 205 с.

Токарева К. О. Структура бюджету: фінансово-правовий аналіз: монографія. Харків: Право, 2017. 184 с.

Чернадчук В. Д. Бюджетні правовідносини в Україні: поняття, класифікація та особливості структури: монографія. Суми: Університетська книга, 2011. 172 с.

Чернадчук В. Д. Стан та перспективи розвитку бюджетних правовідносин в Україні: монографія. Суми: Університетська книга, 2008. 456 с.

Шевчик О. С. Регулювання валютного контролю в Україні: фінансово-правовий аспект: дис. ... канд. юрид. наук. 2010. 193 с.

Якимчук Н. Я. Розпорядники бюджетних коштів: система та правовий статус: монографія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2009. 647 с.

Інтернет-ресурси:

<https://www.rada.gov.ua> – Верховна Рада України (офіційний вебпортал парламенту України);
<https://president.gov.ua> – Президент України (офіційне інтернет-представництво);
<https://www.kmu.gov.ua> – Урядовий портал (єдиний веб-портал органів виконавчої влади України);
<https://mof.gov.ua/uk> – Міністерство фінансів України;
<https://tax.gov.ua> – Державна податкова служба України (офіційний портал);
<https://customs.gov.ua> – Державна митна служба України;
<http://sfs.gov.ua> – Державна фіскальна служба України (офіційний портал);
<https://court.gov.ua> – Судова влада України (офіційний портал);
<http://www.ccu.gov.ua> – Конституційний Суд України (офіційний вебсайт);
<https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home> – Європейський суд з прав людини;
<https://www.gp.gov.ua/ua/index.html> – Офіс Генерального прокурора;
<https://www.rnbo.gov.ua> – Рада національної безпеки і оборони України;
<https://nabu.gov.ua> – Національне антикорупційне бюро України;
<https://reestr.court.gov.ua> – Єдиний державний реєстр судових рішень;
<https://zib.com.ua> – Газета «Закон і Бізнес».